

Elogi de la incompleció

Damià Bardera, ha publicat el seu quart un recull de relats ARXIU

Damià Bardera és un contista pur, que no sent la imperiosa necessitat de publicar cap novel·la perquè li faci cas. Aquest que treu ara és el seu quart llibre de contes. Uns contes especials, que, segons com es miri, poden dur el record d'algunes pàgines del Grup de Sabadell o, fins i tot, les d'algun llibre antic de Quim Monzó, però que, probablement, trobarien més companyia en l'escalf d'alguns llibres del malaurat Javier Tomeo.

Són, com n'ha dit Cristina Masanés, "contes premoderns en un context postmodern", i la definició em sembla molt encertada. ¿Perquè, *premoderns*? Doncs perquè estan escrits fent cas omís a la moral (i a la moralitat), i perquè conceptes com és ara la culpa o el pecat en són del tot aliens. En la literatura de Bardera, no hi ha psicologia. L'especulació proustiana o manniana en queda totalment al marge. Els personatges de Bardera són unitats d'acció (i reacció), i, des d'aquest punt de vista, tenen una puresa animal i una coherència mineral. Sovint aboquen el lector al desconcert. No poques vegades voregen l'absurd, o fins i tot el grotesc. Dos esquelets que lliguen en un bar, i que, ara que s'han trobat (gràcies a la mort, per cert), es prometen amor etern. Podrien subscriure aquell vers tan bell i radical del poema *El bany*, de Joan Vinyoli: "T'adoro fins l'esquelet".

Personatges esguerrats o mutilats

Una de les coses que a mi sempre m'ha cridat l'atenció de la narrativa –o de la imaginació o de la inventiva– d'aquest autor és la natura contrafeta o mancada dels seus personatges: molts d'ells se'ns mostren esguerrats o mutilats. A aquest, li falta una cama; a aquell d'allà, un braç o un peu; al de més enllà, tres o quatre dits, l'orella dreta, un ull... I així fins a

arribar al final. ¿De què és reflex, aquesta recurrent mancança? La incompleció corporal pot fer referència a una incompleció espiritual o moral. O no. Els éssers que pul·lulen pels relats de Bardera són cruels potser sense saber-ho. No fan judicis, i tampoc no estan equipats amb el llast empobridor dels prejudicis. En un dels contes –i aquest es basa en una sorpresa final–, una parella de pares assisteixen al diagnòstic que un psicòleg fa de la filla d'ambdós, a partir d'un dibuix de la nena. Sembla que, per la representació de l'animal pintat que ha lliurat la petita, la diagnosi és inequívoca, inapel·lable: esquizofrènia. Res a veure amb els animals, tan o més espaordidors, que el pare feia de ben jove: la testa d'aquests no era reveladora d'esquizofrènia. En sortir del despatx del psicòleg, la

dona retreu al seu marit que faci els deures de la filla.

Són contes generalment breus, sovint esquelètics. Històries extremes, que conserven una unitat de to. Bardera és amant dels individus posats al límit, i dels que, des de fa uns quants anys, s'han popularitzat amb l'apel·latiu de *freaks*: a banda els esquelets que ja han aparegut en aquesta crítica, ossets de peluix i un ós de debò que acabarà sent domesticat i atenent la feligresia d'una parròquia, pallasos, caníbals i *tutti quanti*.

Els nens d'aquestes històries no són portadors de cap visió edènica del món, incontaminada i pura, sinó, ben sovint, de tot el contrari: poden captar-se d'una manera ben despietada, cruelment pura. Es fa llegir. Exigeix que el llegim. *

ELS NENS DEL SAC
Damià Bardera

Editorial:
El Cep i la Nansa
Vilanova i la Geltrú,
2013
Pàgines: 172
Preu: 16 euros

CIÈNCIA DAVID BUENO TORRENS

Ambientalisme urgent i responsable

D'uns anys ençà han proliferat els llibres sobre el medi ambient i la seva degradació que ens alerten del carreró aparentment sense sortida en el qual hem entrat i ens proposen alternatives més o menys realistes per sortir-ne.

Certament, vivim temps difícils per al medi ambient, però, com diu José Luis Gallego, "no tot està perdut". Cadascun de nosaltres, amb els petits gestos de la vida quotidiana, podem contribuir de manera decidida a millorar el nostre entorn i protegir la natura que ens envolta.

Gallego, col·laborador habitual a diversos mitjans de comunicació, és periodista ambiental i escriptor, vessant en la qual ha publicat més d'una dotzena de llibres dedicats

a promoure la participació ciutadana en la conservació de la natura i la protecció del medi ambient.

Viure millor amb menys

Ara ens presenta *Viure millor en un planeta millor*, un llibre de lectura fàcil i amena en què ens convida a reflexionar sobre la situació que travessa el planeta, perquè assumim que n'hem de tenir cura activament. La seva tesi és directa: viure més, i millor, amb menys. La desenvolupa en quatre grans capítols: *Ciutadania responsable*; *Habitatges*

VIURE MILLOR EN UN PLANETA MILLOR
José Luis Gallego
Editorial: Pòrtic
Barcelona, 2013
Pàgines: 256
Preu: 17 euros

ecològics; *Salut, alimentació i consum*, i *La felicitat de la Terra*, en els quals ens fa veure, amb exemples reals del nostre entorn, que, per aconseguir viure més i millor amb menys, no ens cal canviar de vida ni fer grans sacrificis personals, sinó "únicament" ser-ne conscients per tal de tenir-ne cura cada dia, amb petits gestos anònims, sense esperar res a canvi: un ambientalisme urgent i responsable que, com diu Gallego textualment, "no necessita herois, sinó només gent disposada a arromangar-se i sumar esforços". *

